Cena pojedynczego numeru 20 groszy.

1936 Nowy Sącz Rok VIII

Nr. 20

niedziela 17-go maja

GŁOS PODHALA

PISMO REDAGUJE KOMITET

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Adres Redakcji i Administracji: Nowy Sącz, ulica Jagiellońska l. 5

Własne oddziały redakcyjne na całem Podhalu.
Redaktor naczelny przyjmuje codziennie od godz. 4—5 po południu.

Godziny urzędowe Redakcji: od 10—11 przedpoł. i od 4—6 popoł.

PRENUMERATA:
Miejscowa miesięcznie wraz z dostarczeniem do domu 80 gr. Zamiejscowa miesięcznie 1 zł. Wpłacać na konto czekowe Administracji.

Konto czekowe P. K. O. 409·090.
Telefon Nr. 210.

Aktualny tygodnik powiatów: gorlickiego, jasielskiego, limanowskiego, nowosądeckiego, nowotarskiego i żywieckiego

ZBIGNIEW TRYBULSKI

Problem bezrobocia

Wypadki ostatnich miesięcy, których statystami kierowanymi przez komunistyczne organizacje wywrotowe byli bezrobotni, każą nam zwrócić baczniejszą uwagę na pasjonujące wszystkich zagadnienie bezrobocia. Jest to dziedzina życia gospodarczego, w której Państwo drogą swych zarządzeń najmniejsze rezultaty osiągnęło. Jeżeli chodzi o liczbę bezrobotnych zarejestrowanych, to mają ich:

Rok:	1926	1929	1934
Polska*	190 tys.	185 tys.	414 tys.
Włochy	181 tys.	409 tys.	962 tys.
Stany Zjedn.			11,500 tys.
Anglja	1,432 tys.	1,344 tys.	2,083 tys.
Niemcy	2,390 tys.	2,851 tys.	2,605 tys.

Jakież wnioski możemy wyciągnąć z tych cyfr? Przedewszystkiem na pierwszy rzut oka możemy stwierdzić olbrzymi wzrost bezrobocia. Uwidocznia się on nam najlepiej przy porównaniu stanu bezrobocia z pierwszego roku kryzysu 1929, w którym bezrobocie przyjmiemy za równe 100, i z roku 1934, w którym poszczególne kraje osągnęły cyfry następujące:

Polska	333
Włochy	320
Stany Zjedn.	255
Anglja	162
Niemcy	146

Widzimy więc jasno, że największy wzrost bezrobocia dał się zauważyć w Polsce. Powtóre stwierdzamy, że

zagadnienie bezrobocia nie powstało dopiero w czasie kryzysu,

ale występuje zawsze choć z różnem nasileniem, wszak liczba bezrobotnych np. w Niemczech, czy Anglji jest dziś nie o wiele większą niż w przedkryzysowym 1926 r. Uderzającym jest natomiast fakt, że wśród tej grupy potentatów przemysłowych znalazła się z stosunkowa największym wzrostem bezrobocia rolnicza Polska. Gdzież szukać przyczyny tego faktu? Przy ekonomicznem rozpatrywaniu tego zagadnienia bezwględnie należy odrzucić tłomaczenia pachnące bezkrytycznem politykierstwem („Rząd winien"), a szukać rozwiązania w samem życiu gospodarczem. Fakt, że wśród krajów o największym wzroście bezrobocia znalazły się Polska i Włochy, każe nam szukać przyczyny we wspólnej tym obu krajom wadzie struktury gospodarczej. Mam na myśli zagadnienie przyrostu ludności. W obu tych krajach rocznie wzrasta ludność o około 500 tysięcy. Dopóki dla obu tych krajów istniała możliwość pozbycia się całej nadwyżki ludności drogą emigracji czy to stałej (Ameryka), czy sezonowej (np. „na Saksy") dopóty zagadnienie bezrobocia nie dawało się, ani w Polsce, ani we Włoszech odczuć. Skoro jednak Stany Zjednoczone, a za niemi inne kraje immigracyjne zamknęły swe granice dla szukających pracy, bezrobocie tak w Polsce, jak i we Włoszech musiało wzróść, odpowiadając cyfrowo mniejwięcej wielkości emigracji z tych krajów w latach przedkryzysowych. Zatem przyczyny tak wielkiego bezrobocia w Polsce należy szukać w niedostosowaniu przyrostu ludności do potrzeb rynku pracy. Ta dysproporcja między popytem, a podażą pracy niesie ze sobą bezrobocie, niedostateczne zatrudnienie tych, którzy pracują, a w końcu coraz niższą stopę zarobkową.

Cóż zatem czynić należy? Regulacja przyrostu ludności w drodze przymusowej napotkałaby na tak wielkie trudności, że musimy poprzestać na regulacji przez samą naturę. Tymczasem jednakowoż trzeba zastosować pewne półśrodki, a są niemi: zasiłki ustawowe dla bezrobotnych, pomoc doraźna, wreszcie zatrudnienie bezrobotnych przy robotach publicznych. W Polsce próbowano wszystkich tych trzech metod. Jeżeli chodzi o zasiłki, to mimo akcji zmieniającej do upowszechnienia ich, (pobierało je około 40 proc. bezrobotnych) wyniki były nikłe. Państwo wydawało na nie kilkadziesiąt miljonów, zaś bezrobotnym nie przyniosły one większej pomocy, a często wywoływały tylko demoralizację. Dlatego też chwycono się innego środka walki z bezrobociem. — Stworzono tzw. „Fundusz Pracy", który przeprowadza roboty publiczne zatrudniając przy nich bezrobotnych.

W bieżącym roku blisko 400 miljonów złotych pójdzie na ten cel.

Walka z bezrobociem zapomocą inwestycji okazuje się już skuteczną, liczba bezrobotnych spada o przeszło 100 tysięcy. Jest to wprawdzie spadek statystyczny, niewidoczny jeszcze dla mas w życiu codziennem, ale zapowiadający poprawę konjunktury. Rozumieją to dobrze komuniści i nie chcąc, by się im wysunął z ręki atut, którym przez tyle lat skutecznie szermowali, prowadzą nieświadome masy na barykady. Społeczeństwo, a w pierwszym rzędzie bezrobotni muszą jednakowoż zrozumieć, że zgłodniałych żołądków 300 tysięcy bezrobotnych nie nasyci się „czerwoną szmatką", ani demagogicznemi okrzykami i demonstracjami, — że bezrobocia nie zwalczy się kulą rewolwerową, ani kamieniami skierowanemi do polskiego policjanta. Polska powstała wbrew woli tych fałszywych „przyjaciół ludu", dlategoż i przy tworzeniu swej potęgi gospodarczej bez ich „pomocy" się obejdzie.

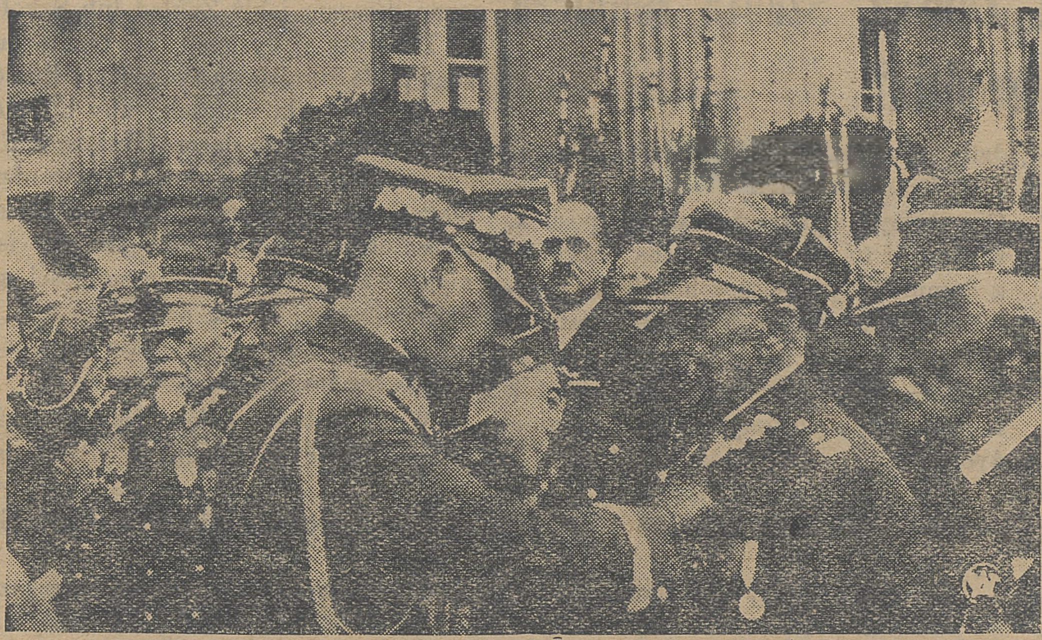
*) Wszystkie dane statystyczne z »Małego Rocznika Statystycznego« na rok 1935.

15-lecie III-go Powstania Śląskiego

W dniu 3-go Maja odbyły się w Katowicach wielkie uroczystości uczczenia 15-ej rocznicy wybuchu III-go Powstania Śląskiego na polskim Górnym Śląsku.

W uroczystościach tych wziął udział Naczelny Wódz Armji Polskiej gen. Rydz-Śmigły, wicepremjer Kwiatkowski oraz liczni reprezentanci władz centralnych, miejscowych i społeczeństwa.

W defiladzie, jaka odbyła się przed Naczelnym Wodzem, uczestniczyli powstańcy śląscy w mundurach z 1921 roku, oraz pozostali przy życiu weterani z 1863 roku w historycznych mundurach.

Dekoracja przez gen. Rydza-Śmigłego krzyżami zasługi weteranów z 1863 r.

Prosimy o wyrównanie prenumeraty za II-gi kwartał

Konkurs na posadę leśniczego

Zarząd Miejski w Muszynie ogłasza konkurs na posadę leśniczego dla lasów gminnych w Muszynie, Tyliczu i Wierchomli, ze stałą siedzibą w Muszynie. Wynagrodzenie ryczałtem 180 zł. miesięcznie.

Warunki przyjęcia:

Obywatelstwo polskie, nieprzekroczony 40 rok życia, ukończenie jednej z niższych szkół dla leśniczych oraz conajmniej 2-letnia poza szkolna praktyka w lasach państwowych lub prywatnych.

Posada do objęcia z dniem 1 czerwca 1936 r. Podania z dołączeniem wymaganych dokumentów, należy wnosić do Zarządu Miejskiego w Muszynie w terminie do dnia 21 maja 1936 r.

Burmistrz:
JURCZAK.

Przyozdabiajmy kwieciem nasze okna i balkony!

3-ci Maj w Siedlcach

Staraniem Zarządu tut. Czytelni T. S. L. obchodzono tutaj uroczyście rocznicę Konstytucji 3-go Maja. Rano godzina 5·30 orkiestra smyczkowa tut. Czytelni, odegrała pobudkę i hejnał na wieży kościelnej. O godzinie 7·30 mszę św. i sumę uroczystą o godz. 10·30 odprawił i kazanie okolicznościowe wygłosił ks. prob. J. Łoniowski. Na nabożeństwie obecne były: Rada grom. Siedlec z sołtysem, miejscowe organizacje, członkowie Czyteln T. S. L., Koło Rezerwistów i 4 oddziały miejscowej A. K. Po nabożeństwie przed Domem Ludowym wygłoszone zostały przemówienia przez P. Mroza, p. Wesołowiczównę, p. Groniównę i p. Zielińską. Wieczorem zespół Teatru miejscowej Czytelni odegrał sztukę pt. „3-ci Maj swatem" oraz dzieci szkoły siedleckiej pod kierownictwem naucz. p. Huczkowej odegrały obrazek sceniczny pt. „Oni maszerują".

Całość wypadła b. dobrze.

Pięcioletni program robót wodnych w Polsce

W Biurze Dróg Wodnych Ministerstwa Komunikacji opracowany został 5-letni program robót wodnych w Polsce. Program ten obejmuje: budowę zbiorników retencyjnych z jednoczesnem wyzyskaniem sił wodnych, regulację rzeki Wisły, usprawnienie wschodnich i zachodnich dróg wodnych, utrzymanie szlaku, utrzymanie i eksploatację pływającego taboru.

Budowa zbiorników retencyjnych ma na celu ochronę pobrzeża rzek, jak i całego nieraz dorzecza od katastrofalnych skutków powodzi. Budowa zapór wodnych pozwoli jednocześnie wyzyskać energję „białego węgla" dla przetworzenia go w energję elektryczną.

W pięcioletnim programie znajduje również i miejsce pozycja dotycząca ukończenia budowy zapory w Porąbce na Sole. Drugi tego rodzaju zbiornik w Rożnowie ukończony zostanie w 1938 roku. Poza temi dwoma zbiornikami, których budowę już rozpoczęto, program robót wodnych przewiduje budowę zbiornika w Czchowie na Dunajcu, w Czorsztynie na Dunajcu i Stóży na Rabie.

Sprawa regulacji Wisły przewiduje jedynie najniezbędniejsze roboty dla podniesienia żeglowości rzeki, odpowiadającej potrzebom życia gospodarczego. Całkowita bowiem regulacja Wisły, kosztowałaby około 600 miljonów zł. co przekracza obecnie finansowe możliwości Państwa. Przeprowadzone więc zostaną roboty regulacyjne na górnej i środkowej Wiśle, na najbardziej zaniedbanych odcinkach.

W związku z usprawnieniem żeglugi wiślanej, przewidziana jest również rozbudowa istniejących i budowa nowych portów, by sprostać potrzebom rozwijająceoo się handlowego ruchu żeglownego.

W planie usprawnienia wschodnich dróg wodnych przewidziana jest przebudowa kanału Królewskiego, budowa kanału kamiennego, usprawnienie kanału Augustowskiego oraz regulacyjne roboty na Niemnia, Horyniu Styrze, Prypeci i Bugu.

Czwartą grupą robót obejmująca usprawnienie zachodnich dróg wodnych ma na celu podniesienie żeglowości drogi wodnej Wisła — Warta, kanału Górnonoteckiego, regulację rzeki Warty na obszarze woj. łódzkiego oraz rozpoczęcie budowy kanału Gopło — Warta.

Ogólna kwota projektowana na okres 5-letni wynosi 168 miljonów zł.

Program ten posiadać będzie olbrzymi wpływ na szereg innych dziedzin gospodarstwa narodowego, dając możność zatrudnienia znacznej liczby bezrobotnych.

O należne miejsce dla Nowego Targu wśród miejscowości pamiętnych z pobytu Marszałka Piłsudskiego

Przy wyliczaniu miejscowości przez Naczelny Komitet Uczczenia Pamięci Marszałka Piłsudskiego, które mają być odznaczone tablicami pamiątkowemi jako miejscowości pamiętne z pobytu Komendanta w czasie walk o niepodległość Polski, Nowy Targ został niesłusznie pominięty pomimo tego, że gościł u siebie z końcem roku 1914 Komendanta Piłsudskiego i Strzelców, gdy przejeżdżali z Nowego Targu do Sącza i wracali okrężną drogą przez Białkę i Poronin do Nowego Targu.

Legjoniści w Nowym Targu kwaterowali na ulicy Ogrodowej, a kancelarję mieli w Rynku na I. piętrze pod Nr. 11. Komendant Józef Piłsudski zamieszkał w drewnianym góralskim domku przy ul. Ogrodowej Nr. 26 u p. Wiktorji Chmurowej, gdyż z tego domu pochodził jeden z najdzielniejszych Jego oficerów ppor. Stefan Chmura, który później jako 20-letni dowódca 2 plutonu 6 kompanji 5 Pułku Piechoty Legjonów Polskich w kompanji śp. por. Koniecznego, został ciężko ranny w kontrataku na Polską Górę 5 lipca 1916 r. i wzięty do niewoli zginął śmiercią bohaterską. Po kilku latach matka otrzymała Krzyż Virtuti Militari i Krzyż Niepodległości na znak, że miała dzielnego żołnierza.

Takich chłopców Wódz kochał i dlatego dobrze się czuł w ich rodzinnym domu. Staruszka, dzisiaj 74 lat licząca, ze łzami w oczach opowiada, jak Piłsudski wybierając nocleg wyraził życzenie: „Jeżeli jest miejsce u Stefka Chmury, to u niego spocznę".

P. Chmurowa dzisiaj z powagą pokazuje starodawne łóżko i krzesło, które dały wytchnienie umęczonym kościom Wielkiego Człowieka; szanuje te sprzęty, bo one przypominają jej syna, który będąc wierny Komendantowi wyruszył po VII-ej klasie gimnazjalnej z Podhalańską Drużyną Strzelecką po to, by już więcej nie wrócić.

Przy odjeździe z Nowego Targu Legjoniści zostawili swej gospodyni p. Ścisłowej fotografję Komendanta Piłsudskiego z podpisem: »Na pamiątkę z podziękowaniem za serdeczną gościnność dla Strzelców. J. Pawłowski".

Nowy Targ z chlubą wspomina te czasy, kiedy po Rynku przechodził Komendant Piłsudski, któremu Podhale oddało kilka Drużyn Strzeleckich, by wywalczyli wolność i niepodległość Polski.

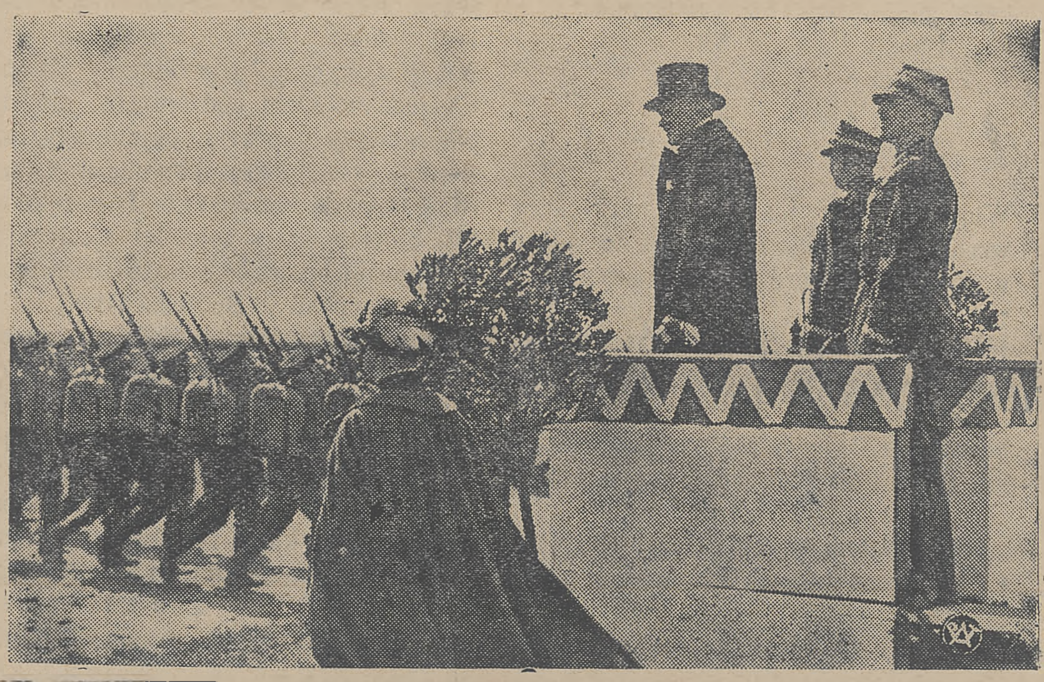
W Nowym Targu powinna być umieszczona tablica pamiątkowa, by w ten sposób utrwalić ślad historyczny Wskrzesiciela Polski Marszałka Józefa Piłsudskiego.

MICHAŁ BALARA.

Uroczystości w rocznicę Konstytucji 3-go Maja w Warszawie

W niedzielę jako w 145-ą rocznicę uchwalenia Konstytucji 3-go Maja, odbyła się w Warszawie na polu Mokotowskiem wielka rewja poszczególnych jednostek armji polskiej, oraz organizacyj b. wojskowych, Strzelca, młodzieży i przysposobienia wojskowego.

Defiladę przyjął P. Prezydent Rzplitej prof. Ignacy Mościcki w asyście ministra Spraw Wojskowych gen. Kasprzyckiego.

P. Prezydent Rzplitej prof. Mościcki na trybunie w czasie przyjmowania defilady. Obok P. Prezydenta stoją: minister Spraw Wojskowych gen. Kasprzycki oraz szef gabinetu wojskowego gen. Szally.

Oświata na wsi

(j. z.) Dnia 26 kwietnia br. odbyło się z ramienia Okręgowego Zarządu T. S. L. w Nowym Sączu szereg lustracyj Czytelń w powiecie nowosądeckim. P. mjr. Marcinek i p. mgr. Ząbek lustrowali czytelnię T. S. L. w Posadowej, gdzie udało się zamarłą dotychczas Czytelnię sprowadzić z

W jaki sposób powstała Żeńska Szkoła Rolnicza w Podegrodziu?

Swego czasu Redakcja nasza zwróciła się do p. Jakóba Konstantego z Podegrodzia, tamtejszego włościanina z prośbą o artykuł z życia oświatowo-społecznego w Podegrodziu, jednej z najpiękniejszych i najruchliwszych wsi w powiecie nowosądeckim. P. Jakób Konstanty przesłał nam w odpowiedzi niezmiernie ciekawy artykuł o dziejach powstania Rolniczej Żeńskiej Szkoły w Podedrodziu, który poniżej drukujemy. Dodajemy od siebie, że artykuł ten ujęty jest literacko znakomicie i zdradza dużą rutynę pisarską jego autora.

(Red.)

Podczas obchodu 600-letniego jubileuszu błogosławionej Kunegundy, na odbywające się nabożeństwa w Jej Klasztorze SS. Klarysek w Starym Sączu, przez całą oktawę napływały liczne rzesze pątników z bliższych i dalszych stron. Niebrakowało i wiernych z tutejszego powiatu.

Zbytecznem chyba jest wyjaśniać, że z bliższych okolic ludność przychodząca na te nabożeństwa rano, odchodziła do swych domów dopiero wieczorem. Czas był piękny — lato i pogoda. Ci pątnicy na jedyny obiadowy posiłek, spożywali to, co kto z sobą przyniósł z domu. W tym celu schodzili się przeważnie w prywatnych domach katolickich mieszczan, a nie w żadnych szynkach, — aby i pod tym względem tak rozczulającym uroczystościom nieubliżyć.

Przysłowie mówi, że swój swego wszędzie znajdzie. Taksamo i w tym wypadku.

Naówczas z elity właścian tutejszego powiatu, posłowie Jan i Stanisław Potoccy, z żonami, z Podegrodzia Tomasz Ciągło b. wójt i poseł, taksamo Józef Maciuszek, Józef Konstanty (ojciec autora niniejszego artykułu), Jan Oskard b. wójt i poseł i kilku poważniejszych włościan z innych parafji, przy wspomnianym obiedzie, postawili wniosek, aby dla upamiętnienia tych uroczystości i czci błogosławionej Kunegundy, z pożytkiem dla ludu ufundowano zczasem jakiś Zakład lub Szkołę.

Po krótkiej dyskusji na ten temat, żona posła Stanisława Potoczka z Rdziostowa, postawiła wniosek, aby ufundowano Szkołę gospodarczo-oświatową dla dziewcząt wiejskich, pod wezwaniem błogosławionej Kunegundy. Wniosek uzasadniała tem, że dla chłopców istnieją ważne szkoły i sposobności na dokształcenie, a dla dziewcząt nic, a przez to, kobiety wiejskie znajdują się zawsze na szarym końcu.

Wniosek ten przyjęto jednomyślnie, poczem zaraz z obecnych utworzono Komitet organizacyjny. Komitet ten spełnił zadanie sprawnie i w krótkim czasie.

Zorganizował bowiem Stowarzyszenie pod wezwaniem Błogosławionej Kunegundy. Ułożył Statut i wystarał się o jego zatwierdzenie przez odnośne Władze.

Następnie Stowarzyszenie to starało się o pozyskanie jaknajwiększej ilości członków, a z tem wkładek tj. powiększanie funduszu. Nadto staranniejsi, a starali się przy każdej sposobności: karnawale, zabawie, czy innem zebraniu społecznem, urządzić choćby najdrobniejszą składkę, na powiększenie tegoż funduszu.

W ten sposób od r. 1892 do r. 1910 wzrósł ten fundusz ponad kwotę 18.000 koron.

Zatem na dorocznem Walnem Zebraniu członków w Nowym Sączu, postanowiono sprawę zrealizować i jąć się budowy szkoły.

Ale gdzie?

W tym kierunku rozpętała się silna agitacja.

Członkowie z Podegrodzia i sąsiednich wiosek, głosowali, aby stanęła w Podegrodziu. Zaś Potoccy i reszta powiatu obstawali nieugięcie, aby była bliżej Nowego Sącza tj. w Chełmcu lub w Biegonicach.

Zwyciężyło Podegrodzie z sąsiednimi wioskami, bo miało więcej członków czynnych, niż cała reszta powiatu. W Podegrodziu bowiem byli członkami nietylko gospodarze, lecz także i dorastający synowie światlejszych włościan-rolników.

Wobec tego przystąpiono do realizacji wytkniętego celu. Z wymienionych 18.000 koron, zakupiono 3 morgi

powrotem na drogę żywej pracy oświatowej przez zjednanie większej ilości członków i powołanie nowego zarządu. Państwo prof. Pawłowscy lustrowali Czytelnie w Koniuszowej, gdzie stwierdzili żywe zainteresowanie się członków śpiewem i muzyką. P. prof. Oleksówna w Siedlcach zapoczątkowała akcję wśród kobiet, zaś p. prof. Hanula w Librantowej referował sprawę wychowania fizycznego wśród młodzieży wiejskiej.

W. i W. P. zawody strzeleckie o mistrzowstwo Nowego Targu. W zawodach brało udział 24 zawodników (2 panie) z pośród członków Z. S., Straż gran., Z. O. R., Ż. K. S. „Hagibor“, Ż. K. S. „Makkabi“ i in.

Wynik zawodów: I. miejsce ob. Sadowski Jerzy (Z. S.), II. miejsce ob. Wręźlewicz Czesław (Z. S.) 158 pkt., III. miejsce p. Rzepka Kazimierz sierż. zaw. 158 pkt. (zeszłoroczny mistrz N. Targu), IV. miejsce ob. Stępniowski Rajmund (Z. S.), V. miejsce Ossowski Henryk (Z. S).

Panie: I. miejsce: p. Radziszewska Marja 93 pkt., II. miejsce p. Rychłowska Marja 44 pkt. Zainteresowanie zawodami duże. Wręczenia nagród dokonał Prezes Pow. Z. S. ob. Insp. Mamczyński Juljan.

KOMUNIKAT. Strzelanie na strzelnicy małokalibrowej odbywa się w następujące dnie w tygodniu: środa od godz. 15—18, sobota i niedziela od godziny 10—15.

—O—

tem bardziej, że światło nie kosztuje elektrownię tak dużo, a korzyść z tego i efekt byłby duży nietylko w niedzielę i sobotę, kiedy żaluzje są zasłonięte ale i w dzień powszedni. — Miasto przystępuje do propagandy zdobienia kwiatowego, nie powinno jednak zapominać, że światło, to najefektowniejsza dekoracja ulic. Oszczędność jest szlachetną zaletą. Gdy idzie o sprawy wyglądu miasta, oszczędność nie może przechodzić w manję. (sil.)

Kronika nowotarska

Obchód 3-go Maja

Święto 3-go Maja — wiekopomną rocznicę wydobycia z duszy polskiej twórczych pierwiastków życia państwowego obchodziło nasze miasto z radosnym entuzjazmem i przy tłumnym udziale miejscowego społeczeństwa.

Rano odbyło się w kościele parafjalnym uroczyste nabożeństwo z udziałem przedstawicieli Władz, pocztów sztandarowych wszystkich organizacyj, oraz rzeszy publiczności.

Po nabożeństwie odbyła się w sali „Sokoła“ akademja. Słowo wstępne wygłosił p. Czesław Kozioł instr. ośw. pozaszkolnej Dalsze punkty programu wypełniły: występ chóru Twa Muzyczno-Dramatycznego „Chopin“ pod batutą dra Wł. Bolkota, chóru Ludowego pod kier. p. Apostoła, chóru gimn. i chóru szkoły powszechnej pod kier. p. Podkanowiczowej. Tańce figurowe zespołu Czytelni T. S. L. Kowaniec, melodeklamacja ucz. gimn. (deklamację wykonała doskonale Czesława Stankówna ucz. gimn.) Następnie członkowie Koła Młodzieży Ludowej z Rogoźnika odegrali fragmenty z widowiska „Franusiowa dola“. Furorę na sali wywołało odtańczenie przez zespół malutkich bobasów tańców góralskich (jeden z najlepszych punktów programu).

Po akademji Podokręg Lekkoatletyczny urządził „Bieg Narodowy Naprzełaj“. Całością urządzenia akademji zajmował się p. inst. Kozioł Cz.

F. P.

Zawody strzeleckie o mistrzostwo Nowego Targu

(f. p.) W dniu 2 i 3 br. odbyły się na strzelnicy małokalibrowej P.

Żałobna rocznica w Sądeczyźnie

W Nowym Sączu

Zgodnie z programem ustalonym przez Naczelny Komitet w Warszawie, odbyły się w Nowym Sączu i na całem Podhalu uroczystości żałobne związane z pierwszą rocznicą zgonu Marszałka Piłsudskiego.

Całe miasto zostało udekorowane chorągwiami żałobnemi a wystawy sklepowe i okna portretami Pierwszego Marszałka. Rano, 12-go przeszły ulicami miasta grając werbel żałobny, orkiestry: 1 P. S. P., kolejowa i gimnazjalna. O 10-ej godz. odprawiona została w kościele parafjalnym Msza św. żałobna. Przy katafalku stanęli wartą honorową oficerowie 1 p. s. p. Równocześnie w świątyniach innych wyznań odprawiono nabożeństwa żałobne w obecności licznych zastępów wiernych. Po nabożeństwie odbyła się w ul. Jagiellońskiej defilada 1 psp. i oddziałów P. W. Następnie przed tablicą pamiątkową, umieszczoną na domu, w którym mieszkał Marszałek w czasie pobytu w Nowym Sączu po marcinkowickiej bitwie w 1914 roku, złożył Związek Legjonistów trwały wieniec metalowy. O godzinie 12-ej odbyła się w Sokoła udekorowanej według pomysłu prof. Reguły uroczysta Akademja, na której program złożyły się żałobne pienia wykonane przez nowosądeckie „Echo“, odczytanie wyjątków z pism Wodza i produkcje orkiestry wojskowej 1 p. s. p. O godzinie 1-ej ozwały się dzwony kościelne, zagrały syreny fabryk i lokomotyw, poczem nastąpiło 3 minutowe milczenie.

Apelem wieczornym 1 pułku strzelców podhalańskich i akademją na dziedzińcu koszar 1 p. s. p. przy huku armat zakończyły się uroczystości żałobne w Nowym Sączu.

W Starym Sączu

W dniu 12 maja br. odbył się w Starym Sączu uroczysty obchód 1-szej Rocznicy Śmierci Marszałka Piłsudskiego. O godzinie 9-tej rano w kościele parafjalnym odprawił nabożeństwo żałobne ks. dziekan Odziomek. Obok katafalku, na którym spoczywała trumna przybrana nakryciem o barwach narodowych i portretem, przystrojonym kwiatami, stanęli strzelcy z bronią pod komendą ob. Rafacza. O godzinie 10-ej uroczysta Akademja odbyła się w sali Sokoła, gdzie na przepięknie udekorowanej scenie wygłosił przemówienie, emeryt. starosta powiatowy p. Bronisław Gancarczyk. Po odśpiewaniu Pierwszej Brygady i Hymnu Narodowego — akademję zakończono. O godzinie 12·59 rozebrzmiały dzwony kościelne, ozwały się syreny. Nastąpiła 3-minutowa cisza.

O godz. 7-ej wieczorem odbyła się w świetlicy Związku Strzeleckiego akademja. O godzinie 8·30 w sali „Makkabi“ Lokalny Komitet Sjonistyczny urządził dla swych członków i zaproszonych gości oraz przedstawicieli władz z p. burmistrzem Ogorzałym na czele, uroczystą akademję, na którą złożyły się przemówienie pp. Kannengiesera i adwokata Mgr. Szymona Lustbadera. Trzy strzały moździeżowe o godzinie 8·45 zakończyły smutną uroczystość.

gruntu i td.

Plany i budowę szkoły wykonał architekt p. Wojtyga z Nowego Sącza. Cały koszt wzniesienia i urządzenia tej szkoły, wynosił około 75.000 koron.

Brakującą resztę kosztów pokryto z uzyskanych, za staraniem przez swych posłów włościan, na terenie sejmu we Lwowie i parlamentu w Wiedniu subwencji, tj. Ministerstwo Roln. w Wiedniu dało bezzwrotnej subwencji 30.000 koron pod warunkiem, że ta szkoła będzie na zawsze Żeńską Rolniczą. Zaś około 27.000 koron uzyskano z subwencji Wydziału Krajowego we Lwowie i z zaciągniętych pożyczek.

Ponieważ to Stowarzyszenie założycielskie niemiało więcej środków, ani potrzebnych stałych dochodów, na dokończenie i utrzymanie tej szkoły, — przeto, po krótkich pertraktacjach i formalnościach, — Szkołę tę przejęła Rada Powiatowa w Nowym Sączu na etat powiatu.

Pierwszy kurs nauki dziewcząt w tej szkole, rozpoczął się w r. 1912.

Dziwnem jest, jak się stało, że ta Szkoła nie pozostaje pod imieniem Błogosławionej Kunegundy, jak to było życzeniem pierwszych jej inicjatorów i założycieli, którzy pod tem imieniem też swą pracę zaczęli i przeprowadzili.

Co do nauki, frekwencji i opinji tej szkoły, niech się wypowiedzą kompetentni.

JAKÓB KONSTANTY.

Podegrodzie 1936 r.

P. S. Skąd nakreślone wiadomości nabyłem? Oto jako 8 letni chłopiec, byłem z ojcem na wspomnianym uroczystym jubileuszu w Starym Sączu i podczas zapadłej uchwały. Co nie zrozumiałem, ciekawskiemu, tłumaczył mi ojciec. Zaś jako podrostek, byłem członkiem tego Stowarzyszenia i opłacałem wkładki roczne. Że tę szkołę cenię i cenię, to jest dowód, że na pierwszy kurs posłałem swą żonę, w pierwszym roku po ślubie, a 16-tym roku życia.

Co do przebiegu decyzji tej szkoły oraz funduszów, to te szczegóły, — wielokrotnie opowiadał mi śp. Józef Maciuszek były wójt i poseł na Sejm we Lwowie oraz członek Wydziału Powiatowego, a to przy sposobności, gdy wykonywałem u niego obowiązki sekretarza gminy w Podegrodziu, który to wówczas najwięcej transakcją i budową tej szkoły się zajmował.

J. K.

Burze niosą pożary i śmierć

W dniu 12 maja 1936 r. w godzinach popołudniowych w okolicach Starego Sącza przeszła silna burza z piorunami. W czasie tej burzy spłonęła od pioruna stodoła gospodarza Platy w Mostkach pod Starym Sączem. Połączonym wysiłkiem Ochotniczych Straży Pożarnych z Mostków, Gołkowic, Podegrodzia i Starego Sącza udało się zlokalizować pożar, nie dopuszczając go do dalszych zabudowań. W Barcicach w czasie burzy uderzył piorun w domostwo rolnika Nowaka, poraził troje jego dzieci i zabił na miejscu siostrę jego Jaworową ze Starego Sącza, która przebywała na gościnie u swego brata.

Więcej światła na Jagiellońskiej

We wszystkich większych miastach główne ulice służące za corso, bywają rzęsiście oświetlone. Miasto nasze urządza się nader pomysłowo: korzysta z światła padającego z witryn sklepowych. Czy nie należałoby zainstalować kilka dodatkowych lamp celem podniesienia jasności na ul. Jagiellońskiej,

KRONIKA

KALENDARZYK

18 P. Krz. dz. Feliksa
19 W. Krz. dz. Piotra
20 Ś. Krz. dz. Bernardyna
21 C. Wnieb. Pańskie
22 P. † Julji, Heleny
23 S. Dezyderego
24 N. Joanny, Zuzanny

—O—

Od redakcji. W jednym z najbliższych numerów Głosu Podhala rozpoczniemy druk urywka z powieści młodego autora podhalańskiego Mieczysława Mirka. Powieść ta, która niebawem ukaże się drukiem, mieć będzie tytuł „MĘTNY ŻYWIOŁ“ a tematem jej jest lipcowa pamiętna powódź 1934 roku. Akcja powieści toczy się w pobliżu Nowego Sącza i w Nowym Sączu. P. Mieczysław Mirek wydał niedawno drukiem tomik nowel zatytułowany „Jędrusiowa nuta“.

Model pomnika Orkana. P. Mieczysław Bogaczyk, Nowosądeczanin, artysta-rzeźbiarz, uczeń tegorocznego laureata państwowej nagrody artystycznej prof. Ksawerego Dunikowskiego, wykonał w gipsie świetny projekt pomnika Orkana. Dzieło to jest związane nowocześnie z przestrzenią. Pomnik ten przeznaczony jest tylko dla Nowego Sącza. Najlepszem miejscem dla niego byłby skwer na Grodzkiem tzw. „małe planty“. Może Nowy Sącz coś o tem pomyśli...

Opłata 2 zł. od roweru. Nowe rozporządzenie o używaniu rowerów na drogach publicznych, znosi karty rowerowe i egzaminy dla rowerzystów, wprowadzając jedynie obowiązek wykupywania tabliczek z numerami. Opłata rejestracyjna będzie wynosiła tylko 2 złote.

Na lato wszelką galanterję, największy wybór pończoch, magazyn nowości w modnych kolorach, po cenach fabrycznych nabyć można w firmie J. Ciążyński, Nowy Sącz, Kościuszki.

Starostwo komunikuje: Wobec nadmiaru bezrobotnych z N. Sącza, dla których z trudem znajduje się pracę, zgłaszanie się innych jest bezcelowe.

Dzień Matki obchodzony będzie w całej Polsce w niedzielę, dnia 24-go maja.

Kurs przeciwgazowy odbył się w sali Rady Powiatowej z końcem kwietnia br. Na kurs uczęszczało 80 osób. Wykładowcami byli mjr. Dollar, nacz. Ciesielczyk i naucz. Kazimierz Popiela.

Naprawa i odnowienie fasad domów. Miesiące maj i czerwiec zanim nadejdzie skwarne lato są najodpowiedniejszemi do naprawy i odnawiania fasad domów ze względu na trudności wyprawy. Zarząd Miasta zachęca właścicieli realności do samorzutnego odnawiania fasad zwłaszcza, iż w roku następnym ma być urządzone w Nowym Sączu Święto Gór. Niech zatem Nowy Sącz swą szatą zewnętrzną przysposobi się godnie do przyjęcia tych gości i uprzyjemnienia im pobytu wśród swoich murów, zostawiając w pamięci gości jaknajmilsze i najdłuższe wspomnienia.

Oczyścić ściek w ulicy Kolejowej w Starej Kolonji! Przechodzący ulicą Kolejową od dworca kolejowego w stronę Dąbrówki, czy też do swych mieszkań w Starej Kolonji dziwią się, dlaczego na przestrzeni od ulicy II-ej aż do ulicy IV-ej obok Łazienek Kolejowych rynsztok zalany jest cuchnącym błotem i gnojem... Fetor, jaki dobywa się z nieoczyszczonego ścieku przyprawia przechodzących niemal o zaduszenie się. Dzieje się to przed biurami urzędowania lekarzy kolejowych!!

Kronika harcerska

Osobiste. Instruktorzy harcerscy prof. Pawłowski, inż. Remi i sędzia Wąsowicz otrzymali odznaki 25-lecia Związku Harcerstwa Polskiego, które to oznaki są przyznawane harcerzom pracującym czynnie w organizacji przed 10 listopada 1918 r. do dnia dzisiejszego.

Nowy statut Związku Harcerstwa Polskiego. Zarządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1936 r. został zatwierdzony statut Związku Harcerstwa Polskiego, na podstawie, którego Związek Harcerstwa został uznany jako stowarzyszenie wyższej użyteczności. Świadczy to niewątpliwie o wzrastającem znaczeniu i dorobku w pracy organizacji oraz życzliwem ustosunkowaniu się władz rządowych do tej sympatycznej i nader pożytecznej organizacji.

W dniu 26 kwietnia odbyła się Wielka Gra Polowa nowosądeckiego Hufca Harcerzy, w której udział wzięły wszystkie drużyny harcerskie w liczbie 169 harcerzy. Część oddziałów zaalarmowana według planu alarmowego udała się koleją do Starego Sącza, skąd wykonała natarcie w kierunku Nowego Sącza. Walka rozegrała się na terenie lasów Biegonickich. Podczas ćwiczeń zapalano świece dymne imitujące atak gazowy, w celu szkolenia harcerzy w zachowaniu się w walce gazowej. Celem ćwiczenia było ponadto sprawdzenie sprawności planu alarmowego wśród drużyn, odbycie 10 klm. marszu w grze polowej. Po zakończaniu ćwiczeń polowych harcerze powrócili radośnie z pieśnią na ustach do miasta.

Kronika starosądecka

Dzień lasu. W dniu 25 kwietnia br. urządzono „Dzień lasu“. Władze miejscowe, młodzież szkolna i liczna publiczność zebrały się na Miejskiej górze, gdzie okolicznościowe przemówienie wygłosił wiceburmistrz p. St. Rejowski, objaśniając zebranym znaczenie lasu w gospodarstwie narodowem i korzyści stąd płynące.

Pogrzeb zasłużonego obywatela. W dniu 28 kwietnia br. odbył się pogrzeb znanego ogólnie na terenie miasta śp. Teofila Glińskiego byłego komendanta Straży miejskiej w Starym Sączu, w którym wzięła udział liczna publiczność oraz członkowie Zarządu miejskiego z p. burmistrzem Ogorzałym na czele.

3-ci Maja w Piwnicznej

Obchód 3 maja odbył się tu bardzo uroczyście. Po nabożeństwie w kościele odbyła się defilada wszystkich Stowarzyszeń i Organizacji. Po defiladzie wygłosił do licznie zebranej ludności i dziatwy szkolnej dłuższe przemówienie poseł tut. powiatu p. Jakób Bodziony, które zostało nagrodzone hucznemi oklaskami. Ze zbiórki na T. S. L. uzyskano 36 złotych.

Wieczorem odbyła się w Domu Ludowym akademja przy udziale dziatwy szkolnej i licznego społeczeństwa.

KOMUNIKAT

w sprawie egzaminów wstępnych do gimnazjów

Na podstawie porozumienia Państw. Gimnazjum I. im. J. Długosza i Państw. Gimnazjum II. im. Kr. Bol. Chrobrego w Nowym Sączu zawiadamia się, iż terminy zgłoszeń do egzaminu wstępnego są **od dnia 18 maja — 30 maja 1936 r**

Zgłoszenia do egzaminu dla **obydwu gimnazjów** przyjmuje Państwowe Gimnazjum I. im. J. Długosza w Nowym Sądzu, ul. Długosza 5, codziennie od dnia 18 — 30 maja 1936 r. **w godzinach od 11 — 12-ej.**

Egzaminy wstępne odbędą się w obu gimnazjach, przyczem przydziału kandydatów do egzaminu wstępnego dokonają obydwie Dyrekcje gimnazjów, po porozumieniu się, a podstawą przydziału będzie dotychczasowe uczęszczanie do którejś ze szkół powszechnych, t. zn. zasadniczo absolwenci szkół powszechnych: im. A. Mickiewicza, J. Kochanowskiego i zamiejscowi zdawać będą w Państwowem Gimnazjum I. im. J. Długosza, a absolwenci szkół: im. Kr. Wł. Jagiełły, St. Konarskiego i T. Kościuszki w Państwowem Gimnazjum II. im. Kr. Bol. Chrobrego.

O ostatecznem przydzieleniu do egzaminu wstępnego poinformowaną zostanie opieka domowa drogą wywieszek w obu gimnazjach.

Zdawanie egzaminu wstępnego w jednem gimnazjum nie decyduje o tem, do którego gimnazjum egzaminowany przydzielony zostanie jako uczeń, dlatego też w podaniach zaznaczyć należy, w którem z gimnazjów rodzice chcieliby syna umieścić.

Do zgłoszenia należy przedłożyć:

1) zaświadczenie szkoły, w której kandydat do egzaminu obecnie pozostaje, stwierdzające przypuszczalne przejście do klasy następnej,

2) metrykę urodzin,

3) świadectwo powtórnego szczepienia ospy.

Taksa za egzamin wstępny wynosi **10 zł,** płatnych czekiem przy zgłoszeniu się.

Zgłoszenia do egzaminu wstępnego do klasy II-ej przyjmuje Państw. Gimnazjum II. im. Kr. Bol. Chrobrego, do kl. III-ej Państw. Gimnazjum I. im. J. Długosza.

Bolesław Redlich
dyr. Gimn. I.

Dr. Jan Krupa
dyr. Gimn. II.

Egzamin zastępczy dla kandydatów na sekretarzy gminnych

Mając na uwadze rzeczywiste potrzeby związane z przygotowaniem pracowników samorządowych do ich pracy w terenie i trudne warunki ich dokształcania się do wymaganego poziomu (Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 27 II. 1934 r. w sprawie kwalifikacyj sekretarzy gminnych), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych po uzgodnieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ułatwiło im uzupełnienie cenzusu naukowego w drodze uproszczonej, zezwalając na egramin zastępczy w Komisji przy Powszechnym Uniwersytecie Korespondencyjnym Warszawa, Al. Ujazdowskie 20-7.

Egzamin zastępczy tem się różni od egzaminu normalnego, że oparty jest na specjalnie przystosowanym i zredukowanym programie kursu 4-klasowego gimnazjum (nowego typu — dawniej 6 klas szkoły średniej). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dn. 2 X. 1935 r. zatwierdziło program i regulamin egzaminu zastępczego, opracowany przez Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny w porozumieniu z Ministerstwem i dn. 8 IV. br. zaleciło go oraz skrócony kurs gimnazjalny, zorganizowany przez P. U. K., pismem okólnem do Urzędów Wojewódzkich i Przewodniczących Wydziałów Powiatowych.

Egzamin odbywać się będzie 2 razy do roku — w czerwcu i październiku. Skład Komisji Egzaminacyjnej stanowić będą osoby powołane przez Dyrekcję P. U. K. oraz delegat Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Szczegółowe informacje o samokształceniu się w tym celu metodą korespondencyjną, udzielane są na każde żądanie.

W sprawie obrotu pieniężnego zagranicą

Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu komunikuje, że w myśl art. 13 i 14 dekretu z dnia 26 IV. 1936 (Dz. Ust. Nr. 32 poz. 249) w sprawie obrotu pieniężnego zagranicą, oraz obrotu zagranicznemi i krajowemi srodkami płatniczemi, kursy banknotów zagranicznych lub dewiz ogłaszać może jedynie giełda pieniężna w Warszawie, w braku zaś notowań giełdowych Bank Polski, który ogłasza je w Monitorze Polskim. Bank Polski jest jedynie uprawniony do ogłaszania kursu złota. Poza kursami notowanemi na giełdzie warszawskiej i przez Bank Polski, ogłaszanie innych kursów krajowych, lub zagranicznych określających stosunek zagranicznych środków płatniczych, lub złota do złotego, jest zakazane przyczem osoby winne w myśl art. 17 dekretu ogłaszania tych kursów, ulegają karze aresztu do 1 roku i grzywny do stu tysięcy złotych.

Poradnik dla budujących

Jak należy wnosić plany na budowę?

Bardzo często zdarza się, że obywatel zamierzający budować zwleka z powzięciem decyzji na budowę, wskutek czego wnosi plany tuż przed budową, żądając od Zarządu Miasta zatwierdzenia planów w ciągu paru dni.

Ponieważ do zatwierdzenia planów potrzebne jest dochodzenie komisyjne i zatwierdzenie nieraz skomplikowanych czynności urzędowych, przeto każdy budujący winien we własnym interesie wnosić plany 2 miesiące wcześniej przed rozpoczęciem budowy.

OBWIESZCZENIE LICYTACYJ

II. Km. 1066|35. Komornik Sądu Grodzkiego w Nowym Sączu rewiru II. Kazimierz Porzycki mający kancelarję w Nowym Sączu ul. Jagiellońska Nr. 44 na podstawie art. 676 i 679 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 14 lipca 1936 r. o godzinie 10 w Nowym Sączu odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużniczki Stanisławy z Oleksów Bąkowej w Nowym Sączu nieruchomość objętej whl. 1536 ks. gr. gm. kat. Nowy Sącz położonej przy ul. Królowej Jadwigi składającej się z parc. lk. 1483|1, 1644|1, 1644|4 i 1682|22 o łącznym obszarze 849 m^2 wraz z domem murowanym, parterowym dachówką krytym o dwóch mieszkaniach po pokoju i kuchni — w dziedzińcu domek z drzewa dachówką kryty o jednej izbie i kuchni, szopa na magiel, szopa na drzewo, stajnia i chlewki, studnia, wychodki.

Nieruchomość oszacowana została na sumę zł 10.603 gr 98, cena zaś wywołania wynosi zł 7953.

Rękojmia wynosi 1060 zł 39 gr.

Licytant przystępujący do przetargu powinien złożyć rękojmię w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich, i że papiery wartościowe przyjęte będą w wartości 3|4 cz. ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowem publicznem obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne. Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji, i że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji. W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją, można oglądać nieruchomość w dni powszednie od godz. 8—18-ej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie Grodzkim. Komornik.

II. Km. 1834|35. Komornik Sądu Grodzkiego w Nowym Sączu rewiru II Kazimierz Porzycki mający kancelarję w Nowym Sączu ul. Jagiellońska Nr. 44 na podstawie art. 602 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 3-go czerwca 1936 r. o godzinie 15 w Nowym Sączu ul. Jagiellońska Nr. 15 odbędzie się licytacja ruchomości, należących do Fani Kraut i tow. w Nowym Sączu składających się z galanterji męskiej i dziecinnej i tp. Oszacowanie nastąpi przed licytacją. Na biegłego powołuję p. Tadeusza Ciążyńskiego.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym. Komornik.

Km. 300|36. Komornik Sądu Grodzkiego w Limanowej Adam Garczyński mający kancelarję w Limanowej, na podstawie art. 602 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 25 maja 1936 r. o godzinie 10 w Sowlinach, odbędzie się licytacja ruchomości należących do Salomona Lustiga, składających się z: auta osobowego „Chewrolett“ 95894 na chodzie; 20 m^3 desek różnych; 15 m^3 drzewa okrągłego; 10.000 metrów bieżących oszwarów; 1 radjoaparatu „Kapsch“ z głośnikiem; 10 m^3 rygli różnych wymiarów; oszacowanych na łączną sumę 2.980 zł.

Ruchomości powyższe można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym. Komornik.

Czytajcie „Głos Podhala“

Wydawnictwo: Spółka Wydawnicza »Głosu Podhala«. Redaktor odpowiedzialny: Jasinicki Leon. Drukarnia Romana Pisza w Nowym Sączu